

Hankesuunnitelma

KANSALLISEN PALVELUARKKITEHTUURIOHJELMAN PALVELUNÄKYMÄT -HANKE

3080K-000001-5-1

10.9.2014

Väestötietokeskus

10.9.2014

Väestötietokeskus

10.9.2014

DOKUMENTINHALLINTA

Laatinut	Jani Ruuskanen
Tarkastanut	
Hyväksynyt	

VERSION HALLINTA

versionro	mitä tehty	pvm/henkilö
0.1	Ensimmäinen versio: johdanto, taustat, hyödyt, tavoitteet.	22.7.2014/JR
0.2	Tulokset, mittaaminen ja vaiheistus, resurssit, työmäärät, riskit.	24.7.2014/JR
0.3	Aikataulu, rajaukset, kustannukset, organisointi, muutoshallinta, menetelmät, laadunhallinta.	25.7.2014/JR
0.4	Täydennystä.	12.8.2014/JR
0.5	Täydennystä.	14.8.2014/JR
0.6	Täydennystä ja korjauksia.	15.8.2014/JR
0.7	Budjettiin lisäykset (VM ohjaus: toinen kehitystiimi ja markkinointi).	20.8.2014/JR
0.8	Päivityksiä hankkeen asettamisen jälkeen.	22.8.2014/JR
0.9	Korjauksia Valtiokonttorin kommenttien pohjalta (suomi.fi-toimitus).	4.9.2014/JR
0.91	Laajennettu suunnitelmaa vuoden 2017 osalta.	10.9.2014/JR

Sisällysluettelo

1 Johdanto	5
1.1 Hankkeen tausta ja liityntä strategiaan.....	5
1.2 Hankkeen tehtävä.....	6
1.3 Hankkeen hyödyt	8
2 Hankkeen tavoitteet ja laajuus.....	9
2.1 Tavoitteet.....	9
2.2 Tulokset ja niiden mittaaminen.....	10
2.3 Hankkeen päävaiheet	13
2.4 Hankkeen ositus (WBS) ja eteneminen.....	16
2.5 Rajaukset ja liitynnät.....	16
2.6 Edellytykset ja riippuvuudet	17
3 Aikataulu ja resurssitarve	17
3.1 Aikataulu ja sen hallinta	17
3.2 Tarvittavat resurssit ja osaaminen	18
4 Talous	21
4.1 Kustannusarvio ja työmäärät.....	21
4.2 Rahoitus	22
4.3 Hankintamenettelyt	22
5 Organisaatio ja ohjaus.....	22
5.1 Organisaatorakenne	22
5.1.1 Ohjausryhmä.....	23
5.1.2 Projektiryhmä	24
5.1.3 Kokouskäytännöt ja seuranta	25
5.1.4 Muutoshallinta	28
6 Tietoturva	29
7 Menetelmät ja työkalut	29
7.1 Dokumenttien hallinta	29
7.2 Käytettävät työmenetelmät	29
8 Riskienhallinta	29
9 Laadunhallinta.....	30
10 Viestintä	31
11 Hankkeen hyväksymismenettelyt ja päättäminen	32

10.9.2014

HANKESUUNNITELMA

1 Johdanto

Tämä dokumentti sisältää kansallisen palveluarkkitehtuuriohjelman palvelunäkymät hankkeen hankesuunnitelman. Osa hankesuunnitelmasta löytyy dokumentin liitteistä:

- Palvelunäkymät_kehittämissuunnitelma_2014_2018.pptx
- Palvelunäkymät_alustava_tuotevisio.pptx
- Palvelunäkymät_RACI.xlsx
- Palvelunäkymät_riskienhallintasuunnitelma.xlsx
- Palvelunäkymät_viestintäsuunnitelma.docx
- Palvelunäkymät_ositus.xlsx

1.1 Hankkeen tausta ja liityntä strategiaan

Valtiovarainministeriö asetti 18.6.2014 Kansallisen palveluarkkitehtuuriohjelman (KaPa, VM140:00/2013) hallituksen rakennepoliittisen ohjelman (29.8.2013) tavoitteiden toteuttamiseksi. Ohjelman toimikausi on 9.6.2014 - 31.12.2017. Kansallisen palveluarkkitehtuurin ohjelmakokonaisuuteen sisältyy:

- kansallisen palveluväylän,
- kansallisen tunnistusratkaisun,
- rooli- ja valtuutuspalvelun sekä
- kansalaisten, yritysten ja viranomaisten tarvitsemien palvelunäkymien kehittäminen.

Kansallisen palveluarkkitehtuurin ohjelmakokonaisuuden toteuttaminen on määrätty Väestörekisterikeskukseen 1.3.2014 perustetun kansallisen palveluarkkitehtuuriyksikön (KPA) tehtäväksi.

”Talouspoliittinen ministerivaliokunta edellytti päätöksessään 19.11.2013, että kansalaisten palvelunäkymään luodaan omien julkisen hallinnon rekisteritietojen katselumahdollisuus ja tiedon välityksen hallintapalvelu. Tässä vertailukohtina olivat kansainväliset esimerkit kansalaisten palveluista Tanskassa ja Virossa. Kansalaisten omien tietojen katselu- ja hallinnointipalvelun mahdollistamiseksi kansallisten perustietovarantojen tiedot on liitettävä heti ensi vaiheessa palveluväylään.”
(Luonnos valtiovarainministeriön työmääräykseksi Väestörekisterikeskukselle palvelunäkymien toteuttamisesta).

Palvelunäkymän koko konseptin toteutuksen edellytyksenä on Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorissa kehitettävän kansallisen palvelutietovarannon (PTV) onnistunut käyttöönotto ja riittävä resursointi. Mikäli palvelutietovarannon käyttöönotto ei

10.9.2014

onnistu palvelunäkymät – hankkeen aikataulussa, toteutetaan hankkeessa vain omien julkisen hallinnon rekisteritietojen katselumahdollisuus.

1.2 Hankkeen tehtävä

Palvelunäkymät-hankkeessa toteutetaan kansalaisen, yrityksen ja viranomaisen kootut sähköiset palvelunäkymät ja pääsy omiin julkisen hallinnon rekisteritietoihin valtiovarainministeriön asetuksen (XX.XX.XXXX) mukaisesti.

Hanke toteutetaan vuosien 2014–2017 aikana:

- 2014: Hankkeen valmistelu:
 - Päätös käynnistää hanke (Portti P1).
 - Päätös kehittää palvelua ketterin menetelmin.
 - Päätös käynnistää ensimmäisen vaiheen toteuttaminen (Portti P2).
- 2015: Vaihe 1: Kansalaisen palvelunäkymän toteutus ja virkamiehen ja yrittäjän palvelunäkymän konseptisuunnittelu:
 - Palvelunäkymän ensimmäinen versio hyväksytty tuotantokäyttöön (Portti P3).
 - Konseptisuunnitelma virkamiehen ja yrittäjän palvelunäkymän toteuttamiseksi tehty
 - Päätös toteuttaa Yrittäjän palvelunäkymä.
 - Päätös toteuttaa Virkamiehen palvelunäkymä
 - Päätös käynnistää toiseen vaiheen toteuttaminen (Portti P2).
- 2016: Vaihe 2: Palvelunäkymän jatkokehitys
 - Virkamiehen palvelunäkymän ensimmäinen versio hyväksytty tuotantoon (vähintään nykyisten suomi.fi/työhuone osion sisällöt siirretty ensin)
 - Yrittäjän palvelunäkymän ensimmäinen versio hyväksytty tuotantoon
 - Päätös rahoituksesta vuodelle 2017 (VM).
 - Päätös korvata nykyinen suomi.fi palvelu palvelunäkymällä ja nykyisen Suomi.fi – palvelun alasajo.
 - Päätös käynnistää kolmannen vaiheen toteuttaminen (Portti P2).
- 2017: Vaihe 3: Palvelunäkymän jatkokehitys
 - Palvelutuotannon käynnistäminen (uusi suomi.fi tuotannossa).

10.9.2014

- o Palvelunäkymän jatkokehittäminen, uudet perustietovarannot ja uudet palvelut (tavoitteet tarkentuvat 2016 aikana kun rahoitus on varmistettu- Hankkeen rahoitus ei kata vielä vuotta 2017).

Ensimmäisessä vaiheessa v. 2014–2015 toteutetaan kansalaisen palvelunäkymä ja konseptoidaan virkamiehen ja yrittäjän palvelunäkymät. Palvelunäkymien toteutuksessa hyödynnetään julkishallinnon palvelut kansalaisille nykyisin kokoavan Suomi.fi-palvelun sisältöjä ja kokemuksia. Kansalaisen palvelunäkymän toteutus edellyttää laajaa yhteistyötä niin Valtiokonttorissa toimivan Suomi.fi – toimituksen kuin Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorin kanssa kansallisen palvelutietovarannon kehittämisen ja käyttöönoton osalta. Kansalaisten omien tietojen katselu- ja hallinnointipalvelun kehittäminen osaksi palvelunäkymää edellyttää lisäksi tiivistä yhteistyötä eri perusrekisteriviranomaisten kanssa.

Toisessa vaiheessa v. 2016 toteutetaan yrityksen ja virkamiehen palvelunäkymät jatkamalla jo nyt palvelut yrityksille kokoavan Yritys-Suomi.fi- ja Oma-yritys-Suomi.fi-palvelujen kehitystyötä ja toteuttamalla virkamiehen näkymä vähintään nykyisen suomi.fi/työhuone – palvelun sisällöillä. Viranomaisen palvelunäkymän tarkoituksena on koota viranomaisten välisiä ja niille yhteisiä palveluja ja työkaluja.

Yrityksen palvelunäkymän kehittämistyö sovitetaan yhteen kansalaisen palvelunäkymän kehittämisen kanssa. Yrityksen palvelunäkymä voi toteutua koko laajuudessaan, kun kansallisessa palveluarkkitehtuuriohjelmassa tuotettavat rooli- ja valtuutuspalvelu sekä yhteinen yritysten ja kansalaisten kansallinen asiointitili ovat valmiina arviolta vuonna 2016.

Kolmannessa vaiheessa v. 2017 jatketaan palvelunäkymien kehitystyötä ja aloitetaan kansalaisen palvelunäkymän (uusi suomi.fi) täysimittainen tuotantokäyttö, sekä ajetaan alas nykyinen suomi.fi – palvelu.

Hankkeen ensimmäisen vaiheen (vuodet 2014–2015) lopputuloksena on selainkäyttöinen, eri päätelaitteilla toimiva verkkopalvelu jossa kansalainen:

- Voi hakea julkisen hallinnon asiointipalveluja (kehitteillä olevasta julkisen hallinnon palvelutietovarannosta).
- Näkee kootusti omia tietojaan julkisen hallinnon perusrekistereistä (rekisteritietopalvelu).
- Voi käyttää eri organisaatioiden sähköisiä asiointipalveluja kertakirjautumisella.
- Saa itselleen tarkoitetuista julkishallinnon asiointipalveluista herätteitä ja suosituksia. Alkuvaiheessa näitä tarjotaan kansalaiselle prototyyppinä, joista voi antaa palautetta.

Ensimmäisen vaiheen tavoitteena on myös:

- Määrittellä konsepti virkamiehen ja yrittäjän palvelunäkymille yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa (mm. nykyinen suomi.fi – toimitus, yrityssuomi.fi – toimitus jne.).
- Tuottaa prototyyppisiä käyttäjälähtöisiä palveluista kansalaisten kommentoitavaksi ja viranomaisten käyttöön.

10.9.2014

- Edistää viranomaisten sähköisen asioinnin kehitystä mm. tekemällä näkyväksi hallinnon sähköisen asioinnin kokonaiskuvaa asiakkaan kannalta (palvelujen löydettävyys, käyttöliittymien yhtenäistäminen, keskitetty pääsy omiin tietoihin).
- Soveltaa ketterän kehittämisen työtapoja niin, että kehittämisen aikana syntyvät toteutusversiot ovat koko ajan julkisesti ja vapaasti kokeiltavana ja kommentoitavana oikeilla aineistolla (ns. julkinen beta).

Hankkeen toisen vaiheen (vuosi 2016) lopputuloksena palvelunäkymää laajennetaan sisältämään yrittäjän ja virkamiehen palveluja ja tietoja:

- Yrittäjä voi hakea asiointipalveluja yrittäjän roolissa.
- Yrittäjä näkee omaan yritykseen liittyviä tietoja julkisen hallinnon perusrekistereistä.
- Yrittäjä voi käyttää yrittäjille suunnattuja sähköisiä asiointipalveluja kertakirjautumisella (edellyttää tunnistuspalvelun käyttöönottoa ja/tai kehittämistä).
- Virkamies voi hakea asiointipalveluja virkamiehen roolissa.
- Virkamies voi käyttää virkamiehille suunnattuja sähköisiä asiointipalveluja kertakirjautumisella (edellyttää tunnistuspalvelun ja rooli- ja valtuutuspalvelun kehittämistä).
- Virkamies löytää viranomaistyöhön tarkoitettuja työkaluja, ohjeita ja muita palveluja.

Hankkeen kolmannen vaiheen (vuosi 2017) lopputuloksena palvelunäkymä otetaan täysimittaiseen tuotantokäyttöön ja palvelunäkymien kehitystyötä jatketaan lisäämällä uusi perustietoja omiin tietoihin ja kehittämällä uusia heräte-, muistutus ja muita proaktiivisia palveluja osaksi palvelunäkymää.

Palvelunäkymiä kehitetään ketterin menetelmin (SCRUM) hankkimalla kehitystyötä varten osaamista Väestörekisterikeskuksen käyttöön. Hankinnat tehdään ensisijaisesti Hanselin puitejärjestelyn kautta. Tavoitteena on lisäksi hyödyntää Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorin palveluja (esim. mahdollisuuksien mukaan käyttöpalvelut, tietoturva ja muut asiantuntijapalvelut).

Palvelunäkymiä kehitetään tietoturvan perustason vaatimusten mukaisesti. Taso on arvioitu käymällä läpi palvelunäkymien ja niiden toteutustyön tietoturva vaatimuksia Valtion tietoturvaohjeen (VAHTI 3/2011) hankinnoille asettamiin tietoturvasovaituksiin verraten.

Palvelunäkymän lopullinen tietoturvaso arvioidaan tuotantovaiheeseen siirryttäessä.

1.3 Hankkeen hyödyt

1. Palvelunäkymä parantaa julkisen hallinnon palvelujen laatua ja löydettävyttä.
Mittari: käyttäjätutkimukset, kyselyt, palvelun käyttömäärät.

10.9.2014

2. Palvelunäkymä helpottaa kansalaisen asiointia julkisen hallinnon kanssa tarjoamalla keskitetyn palvelun asiointia varten.
Mittari: käyttäjätutkimukset, käyttäjäpalaute, sidosryhmien palaute.
3. Palvelunäkymä yksinkertaistaa ja helpottaa julkisen hallinnon asiakkaiden – kansalaisten, yritysten, yhteisöjen ja toisten viranomaisten – asiointia viranomaisten kanssa ja muuttaa sitä turvallisemmaksi.
Mittari: käyttäjäpalaute.
4. Palvelunäkymä parantaa tietojen yhteiskäyttöä ja tietojärjestelmien yhteentoimivuutta koko julkisessa hallinnossa.
Mittari: sidosryhmäpalaute, palvelunäkymässä esitettävien tietojen lukumäärä (liitettyjen perusrekisterien ja niistä esitettävien tietojen lukumäärä).
5. Palvelunäkymä tukee kansantaloutta tehostamalla julkista hallintoa (mm. vähentämällä päällekkäistä palvelujen tarjoamis- ja kuvailutyötä hallinnossa) ja luo samalla uusia liiketoimintamahdollisuuksia yksityiselle sektorille.
Mittari: sähköisen asioinnin kokonaiskustannukset julkisessa hallinnossa, yksityisen sektorin liiketoiminta osana palvelunäkymää (yksityisen sektorin kehittämien uusien palvelujen lukumäärä ja niiden käyttömäärät).
6. Palvelunäkymän omien tietojen tarkastusmahdollisuus edesauttaa julkisen tiedon läpinäkyvyyttä kansalaisille ja parantaa välillisesti rekistereissä olevan tiedon laatua (virheiden korjaaminen).
Mittari: korjausten lukumäärä ja tiedon laadun parantuminen perusrekisteriviranomaisten tietovarannoissa.

2 Hankkeen tavoitteet ja laajuus

2.1 Tavoitteet

Palvelunäkymät hankkeen tavoitteena on vuoden 2016 loppuun mennessä kehittää ja ottaa käyttöön selainpohjainen verkkopalvelu, jossa käyttäjä löytää helposti julkisen hallinnon palvelut eri rooleissa, näkee ja hallinnoi omia tietojaan viranomaisten perusrekistereissä, saa herätteitä viranomaisilta oman tilanteensa mukaan ja voi valtuuttaa toisen toimimaan puolestaan.

Palvelunäkymä korvaa vuoden 2016 loppuun mennessä nykyisen Suomi.fi –portaaliin. Palvelunäkymä korvaa ja/tai täydentää myös muita viranomaisten nykyisiä sähköisiä palveluja (mm. Yrityssuomi.fi, Avoindata.fi, Suomi.fi/työhuone).

Palvelunäkymää vastaavia toteutuksia on tehty jo aiemmin niin pohjoismaissa (Tanska, Norja), Baltiassa (Viro) kuin globaalisti (mm. Singapore, Kanada) ja hankkeessa hyödynnetään ko. maiden kokemuksia ja hyödynnetään niissä saatuja oppeja.

Palvelunäkymän kehityssuunnitelma vuosille 2014–2018 on esitetty tiivistettynä liitteenä olevassa dokumentissa:

- Palvelunäkymän_kehittämissuunnitelma_2014_2018.pptx

Palvelunäkymiä kehitetään ketterän kehittämisen mallilla (SCRUM). Kehitysmalli ja yhteistyö valittavan toimittajan kanssa on kuvattu tarkemmin liitteenä olevassa dokumentissa:

10.9.2014

- Ketterän_kehittämisen_yhteistyömalli.docx

2.2 Tulokset ja niiden mittaaminen

Palvelunäkymät-hankkeen tuloksena syntyy selainkäyttöinen, eri päätelaitteilla toimiva verkkopalvelu ("Beta.Suomi.fi"), jossa käyttäjä löytää julkisen hallinnon palvelut eri rooleissa, näkee ja hallinnoi omia tietojaan eri viranomaisten perusrekistereissä ja palveluissa, saa herätteitä oman elämäntilanteensa mukaan ja voi valtuuttaa toisen toimimaan puolestaan.

Tulos	Mittarit
Ketterän kehityksen hankintaohje ja yhteistyömalli	Hyväksytty ketterän kehittämisen tapa VRK:ssa ja siihen liittyvät asiakirjat.
Palvelunäkymä konsepti ja toiminnallinen prototyyppi on toteutettu -toiminnallinen prototyyppi -palvelukonsepti dokumentoitu	Prototyyppi on kokeiltavissa eri päätelaitteilla. Loppukäyttäjien palaute prototyypistä (kuuleminen, julkinen esittäminen, sidosryhmien palaute). JulkiCT:n hyväksyntä palvelunäkymän konseptille.
Yhteiskehittämisen ja kansalaisten kuulemisen konsultoinnin kilpailutus -suunnitelma yhteiskehittämisestä loppukäyttäjien kanssa -tarpeiden kartoitus ja kuuleminen prototyypistä	Käyttäjiltä on saatu ideat palvelunäkymän kehittämiseen hankkeen aikana. Käyttäjiltä on saatu palaute toteutetusta prototyypistä. Tehty suunnitelma jatkuvan kuulemisen ja yhteiskehittämisen huomioimiseksi itse palvelunäkymässä.
Ketterän kehitystiimin kilpailutus Hanselin puitejärjestelyn sisällä: -kilpailutusasiakirjat -hankinnan vertailu ja päätös -sopimukset	Onnistunut kilpailutus, useita tarjouksia, ei valituksia. Paras mahdollinen osaaminen on hankittu VRK:n käyttöön. Tiimi aloittaa työskentelyn viimeistään 1.12.2014.
Palvelumuotoilutiimin avoin kilpailutus (palvelumuotoilu/konseptointi, käytettävyys, visuaalinen suunnittelu): -kilpailutusasiakirjat -hankinnan vertailu ja päätös -sopimukset	Onnistunut kilpailutus, useita tarjouksia, ei valituksia. Paras mahdollinen osaaminen on hankittu VRK:n käyttöön. Tiimi aloittaa työskentelyn viimeistään 1.12.2014.
Palvelun teknisen ympäristön toteutus: kehitys- ja	Kehitys- ja testiympäristöt käytössä, palvelun

10.9.2014

testiympäristöt	kehittäminen alkaa sprinteittäin. Tavoite: 1.1.2015
Palvelun teknisen ympäristön toteutus: julkinen beta-ympäristö	Julkinen beta-ympäristö kansalaisten kokeiltavissa. Ensimmäiset perusrekisteritiedot nähtävillä. Tavoite: 1.6.2015
Palvelun ensimmäinen versio (pienin mahdollinen julkaistavissa oleva versio) julkisesti kokeiltavissa. Sisältää myös roolipohjaisen tietojen esittämisen (vähintään yrittäjän omat tiedot perusnäkyä jolla roolipohjaisuutta voidaan havainnollistaa omien tietojen tarkastamisen avulla)	Tuotantokelpoinen ensimmäinen, vähimmäisvaatimukset (vähintään 5 perusrekisteriä) täyttävä palvelunäkymä on valmis ja kansalaisten kokeiltavissa. Onnistunut viestintä ensimmäisen version julkaisusta. Kokeiluversiolla on ensimmäisen kuukauden aikana > 10 000 kokeilijaa (kansalaista). Tavoite: 1.6.2015
Suunnitelma ja konsepti yrittäjien palvelujen ja omien tietojen tuomiseksi osaksi palvelunäkymää	Konseptoitu palvelunäkymän ja nykyisen yrityssuomi.fi palvelun yhteinen tavoitetila. Suunniteltu yhteistyössä kehittämissuunnitelma tavoitetilaan pääsemiseksi. Tavoite: 1.6.2015
Suunnitelma ja konsepti virkamiehen palvelujen tuomiseksi osaksi palvelunäkymää	Konseptoitu virkamiehen palvelunäkymä. Tehty kehittämissuunnitelma virkamiehen palvelunäkymän toteuttamiseksi. Tavoite: 1.6.2015
Palvelujen haku ja esittäminen karttakäyttöliittymässä on valmis	Palveluhaku kansalaisten kokeiltavissa (palvelutietojen kattavuus riippuu palvelutietovarannon käyttöönoton etenemisestä). Tavoite: 1.9.2015
Palvelunäkymä sisältää merkittävän määrän käyttäjälle merkityksellisiä perusrekisteritietoja	Palveluväylään on kytketty uusia perusrekistereitä ja tiedot tuotu näkyville omiin tietoihin. Hankkeen loppuun (2017) mennessä palvelunäkymässä on 20 tai enemmän palvelua jotka tuottavat kansalaiselle pääsyn omiin perusrekisteritietoihin.
Julkisen hallinnon palvelutietovarannon	Palvelutietovarantoon on siirretty nykyisen julkisten palvelujen tiedot (Suomi.fi palvelutietolinkit,

10.9.2014

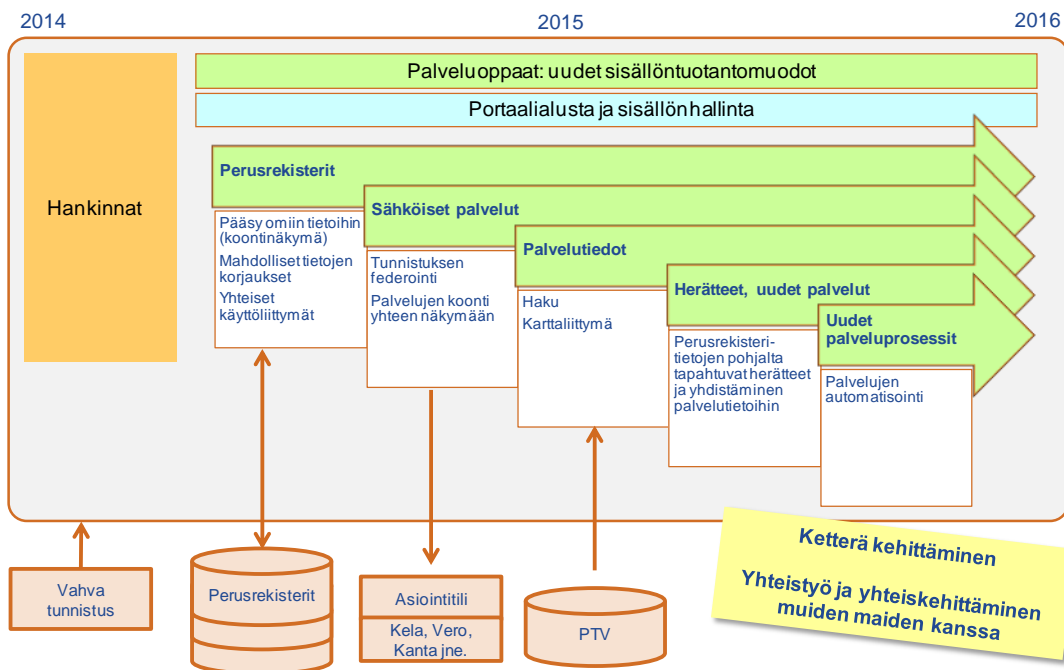
<p>täysimittainen käyttöönotto osana palvelunäkymää</p>	<p>Lomake.fi palvelut) ja integroitu olemassa olevat muut palvelutietovarannot (ainakin SaDe-Sote-palvelutietovaranto).</p> <p>Uudet Palvelut ovat löydettävissä palvelunäkymän kautta.</p> <p>Palvelutietojen ylläpito on hajautettu palvelujen tuottajille (myös lainsäädännöllä).</p> <p>Tavoite: vuoden 2016 aikana.</p>
<p>Herätteiden ja perusrekisteritietojen ja palvelutietojen yhdistäminen uusiksi palveluiksi (personointi)</p>	<p>Käyttäjillä on nähtävillä ensimmäisiä palveluja joissa eri perusrekisteritietoja ja palvelutietoja yhdistämällä voidaan tuottaa personoituja näkymiä.</p> <p>Tavoite: vuoden 2016 aikana.</p>
<p>Nykyisen Suomi.fi-palvelun sisällönsiirto ja palveluoppaiden toteutus palvelunäkymään.</p>	<p>Nykyisen Suomi.fi:n sisältö on siirretty soveltuvin osiin uuteen palvelunäkymään.</p> <p>Tarvittavat palveluoppaat on toteutettu palvelunäkymään.</p> <p>Tavoite: vuoden 2016 loppuun mennessä.</p>
<p>Palvelunäkymän käyttöönottosuunnitelma ja palvelutuotannon resursointi</p>	<p>Suunnitelma palvelutuotannon organisoinnista ja esitys tarvittavista resursseista on tehty.</p> <p>Tarvittavat resurssit on hankittu.</p> <p>Tavoite: vuoden 2016 loppuun mennessä.</p>
<p>Palvelunäkymän tuotantoympäristö</p>	<p>Palvelunäkymän tuotantoympäristön on suunniteltu, toteutettu, auditoitu ja otettu käyttöön.</p> <p>Tavoite: vuoden 2016 loppuun mennessä.</p>
<p>Nykyisen Suomi.fi-palvelun alasajo</p>	<p>Suomi.fi:n uusi versio (=palvelunäkymä) on otettu täysimittaisesti tuotantoon.</p> <p>Tavoite: vuoden 2017 alusta lähtien.</p>
<p>Palvelunäkymän jatkokehittäminen ja uusien perusrekisteritietojen tuominen näkymään.</p>	<p>Tuotantokäytössä olevan palvelunäkymän kehitystyötä jatketaan tuomalla omiin tietoihin uusi perusrekisteritietoja ja kehittämällä uusia palveluja. Kehitettävät ominaisuudet ja vaiheen tehtävät tarkentuvat vuoden 2016 aikana.</p> <p>Tavoite: vuoden 2017 aikana.</p>

10.9.2014

2.3 Hankkeen päävaiheet

Seuraavassa kuvassa on esitetty karkea aikataulu hankkeen eri osakokonaisuuksille.

Vaiheistus: 2014-2016

Jaottelu

Vaihe	Aikataulu	Keskeiset tulokset
Valmistelu	kesä 2014	Hankintamenettelyt suunniteltu ja sovittu. Alustava tuotevisio valmis.
Hankinnat	15.8.2014 – 15.11.2014	Prototyyppi kilpailutettu. Yhteiskehittämisen konsultointi kilpailutettu. Scrum-tiimi kilpailutettu. Palvelumuotoilutiimi kilpailutettu. Sopimukset solmittu.
Suunnittelu	15.8.2014 – 1.12.2014	Prototyyppi toteutettu. Käyttäjien ideat ja palaute kerätty prototyypistä ja suunnitelma

10.9.2014

		<p>yhteiskehittämiseksi tehty.</p> <p>Ensimmäisen vaiheen liittyvät perustietovarannot ja niiden tietosisältö määritelty.</p> <p>SCRUM-työn edellytykset rakennettu (työvälineet, tilat jne.)</p>
<p>SCRUM: suunnittelu ja toteutus:</p> <p>Pienin mahdollinen tuotantokelpoinen versio (MVP = Minimum Viable Product):</p> <ul style="list-style-type: none"> -portaali -tunnistautuminen -sisällönhallinta -esityskerros -omat tiedot (ensimmäiset 5) 	1.12.2014 – 1.6.2015	<p>Palvelunäkymä kansalaisten kokeiltavissa vähintään 5 perusrekisterin tiedoilla.</p> <p>Mahdollisuus vaihtaa roolia yrittäjäksi ja nähdä yrityksen perustiedot.</p> <p>Palveluhaku kokeiltavissa palvelutietovarannon beta-versioon perustuen.</p>
<p>Suunnittelu:</p> <p>Yrittäjän palvelut osana palvelunäkymää.</p>	1.12.2014 – 1.6.2015	<p>Palvelukonsepti ja kehittämissuunnitelma suomi.fi:n ja yrityssuomen yhdistämisestä osaksi palvelunäkymää.</p>
<p>Suunnittelu:</p> <p>Virkamiehen palvelut osana palvelunäkymää.</p>	1.12.2014 – 1.6.2015	<p>Palvelukonsepti ja kehittämissuunnitelma virkamiehen näkymän toteuttamiseksi osaksi palvelunäkymää.</p>
<p>SCRUM: suunnittelu ja toteutus:</p> <p>versio 1:</p> <p>palveluhaku ja karttakäyttöliittymä</p> <ul style="list-style-type: none"> -hakukone -ptv-liittymä -karttakomponentti -nykyiset palveluoppaat 	1.6.2015 – 1.9.2015	<p>Palveluhaku ja karttakäyttöliittymä kansalaisten kokeiltavissa.</p> <p>(palvelutietojen kattavuus riippuu palvelutietovarannon käyttöönoton etenemisestä).</p>
<p>SCRUM: suunnittelu ja toteutus:</p> <p>versio 2:</p> <p>Palvelujen haku täysimittaisesti käytössä ja</p>	1.9.2015 – 1.1.2016	<p>Palveluväylään on kytketty uusia perusrekistereitä ja tiedot tuotu näkyville omiin tietoihin.</p> <p>Palvelutietovaranto otettu täysimittaisesti käyttöön.</p>

10.9.2014

omissa tiedoissa 5 uutta perusrekisteriliittymää.		Palveluoppaat osana palvelunäkymää.
SCRUM: suunnittelu ja toteutus: versio 3: Herätteiden ja perusrekisteritietojen ja palvelutietojen yhdistäminen uusiksi palveluiksi (personointi).	1.1.2016–1.3.2016	Palvelunäkymässä on uusia palveluja ja personointia käyttäjän elämäntilanteen mukaan sekä herätteitä eri perusrekisteriviranomaisilta.
SCRUM: suunnittelu ja toteutus: versio 4: Omissa tiedoissa 5 uutta perusrekisteriliittymää ja yrittäjäroolissa tarjottavia palveluja.	1.3.2016 – 1.6.2016	Palvelunäkymässä on uusia perusrekisteritietoja ja roolipohjaisia palveluja.
Käyttöönotto: Suunnitelma ja resursointi. Nykyisen suomi.fi palvelun sisällönsiirto soveltuvien osien palvelunäkymään ja alasajo.	1.6.2016- 1.1.2017	Palvelunäkymä on korvannut nykyisen Suomi.fi-palvelun.
Tuotantokäytön aloittaminen	1.1.2017	Palvelunäkymän tuotantokäyttö alkaa
Markkinointi ja viestintä	1.9.2016 – 1.6.2017	Markkinointi (ennakko, lanseeraus ja jatkuva) ja viestintätoimenpiteet.
SCRUM: suunnittelu ja toteutus: versio 5: Uusien perustietojen liittäminen näkymiin, uusien heräte ja muistutustoimintojen kehittäminen.	1.1.2017–1.6.2017	Palvelunäkymässä on uusia perusrekisteritietoja ja roolipohjaisia palveluja.
SCRUM: suunnittelu ja toteutus:	1.6.2017–31.12.2017	Palvelunäkymässä on uusia perusrekisteritietoja ja roolipohjaisia palveluja.

10.9.2014

<p>versio 6:</p> <p>Uusien perustietojen liittäminen näkymiin, uusien heräte ja muistutustoimintojen kehittäminen.</p>		
--	--	--

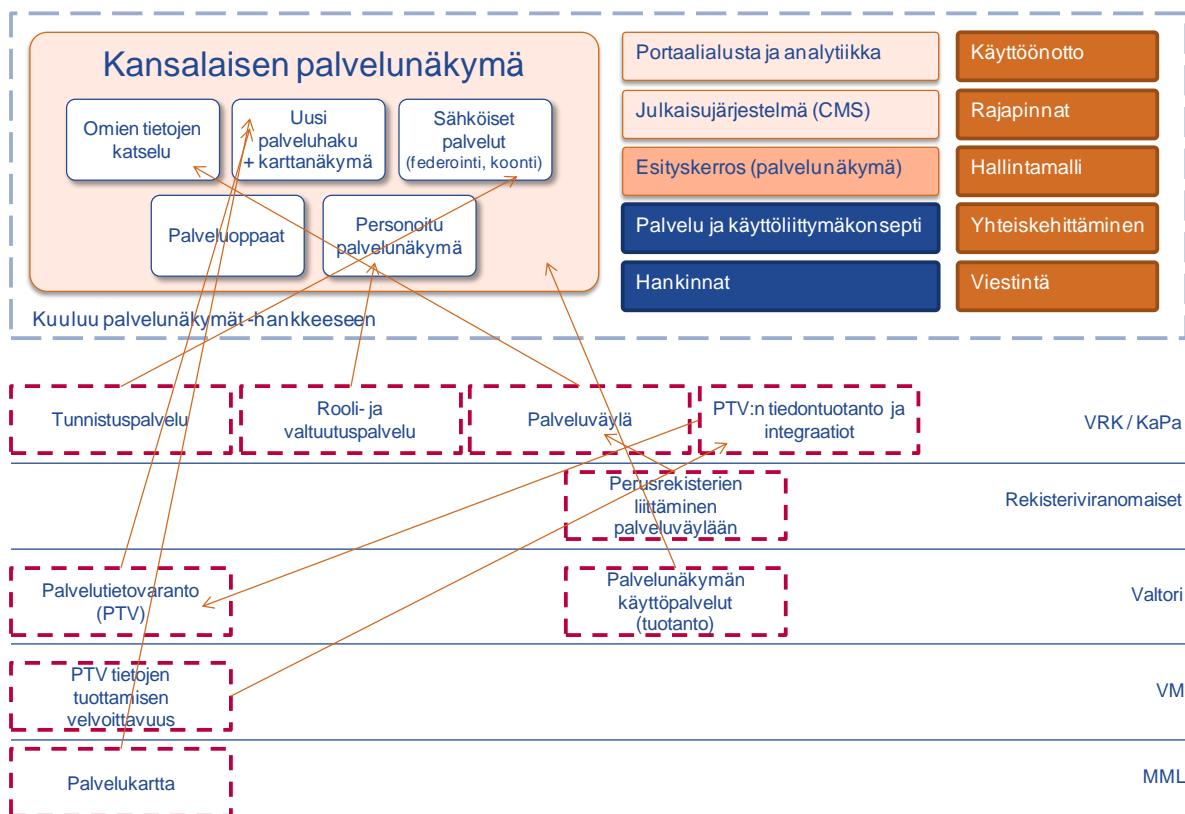
2.4 Hankkeen ositus (WBS) ja eteneminen

Hankkeen vaiheistus on kuvattu tarkemmin liitteenä olevassa taulukossa:

- Palvelunäkymät_ositus.xlsx

2.5 Rajaukset ja liittynät

Palvelunäkymät – hankkeella on useita riippuvaisuuksia niin VRK:n sisäisistä kuin ulkoisista toimijoista ja palveluista. Ohessa on kuvattu hankkeeseen kuuluvat ja hankkeen ulkopuoliset tehtävät ja niiden liittynät palvelunäkymä-hankkeeseen.

Ulkoiset riippuvuudet:

- Palvelunäkymän toteutuksen kannalta hankkeella on kriittinen riippuvuussuhde Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorissa rakenteilla olevaan kansalliseen palvelutietovarantoon (PTV). Hankkeen resursoinnissa (kappale 6.3. taulukko: Palvelutietovarannon käyttöönottoon tarvittavat resurssit) on eritelty

10.9.2014

tarkemmin palvelutietovarantoon liittyvät resurssit, jotka tulee ratkaista ohjaajan (valtiovarainministeriö) toimesta, jotta hankkeen toteutus on mahdollinen.

- Palvelunäkymän toteutus edellyttää yhteistyötä Valtorin kanssa sähköisen asiointin tukipalvelujen käytöstä osana palvelunäkymää (Vetuma ja Kansalaisen asiointitili).
- Hankkeessa tarvitaan yhteistyötä eri perusrekisteriviranomaisten kanssa palvelunäkymässä näytettävien tietojen esittämiseksi. Koordinointi tapahtuu valtiovarainministeriön perustietovarantojaoston (PerTiVa) kautta.
- Hankkeessa tarvitaan perusrekisteriviranomaisten tuottamien tietoaineistojen testauksen suunnittelu- ja koordinointiresurssia varmistamaan palvelunäkymään tuotettavan tiedon laatu ja luotettavuus.
- Lisäksi palvelunäkymien kehittämiseen saattaa liittyä lainsäädännöllisiä muutostarpeita, joiden läpivieminen voi aiheuttaa aikatauluriskejä.

Sisäiset riippuvuudet:

- Hankkeessa on sisäisiä riippuvaisuuksia palveluarkkitehtuuryksikössä toteutettavaan muihin hankkeisiin (palveluväylä, tunnistuspalvelu, rooli- ja valtuutuspalvelu).

Muut huomioitavat asiat:

- Hankkeessa sovelletaan Väestörekisterikeskukselle uutta ketterän kehittämisen (Scrum) kehittämismallia sekä uusia teknisiä ratkaisuja kuten palveluväylä ja portaalipalvelut.
- Palvelunäkymien valmistumiseen kohdistuu suuri mielenkiinto niin ohjauksen kuin kansalaisten ja median näkökulmasta, mikä asettaa myös aikataulupaineita tulosten aikaansaamiseksi, vaikka projektilla ei olekaan ehdotonta valmistumispäivämäärää.

2.6 Edellytykset ja riippuvuudet

Hankkeella on riittävä resursointi ja strateginen ohjausryhmä on sitoutunut palvelun tuotevisioon ja ketterän kehittämisen asettamiin vaatimuksiin ohjaukselle.

3 Aikataulu ja resurssitarve

3.1 Aikataulu ja sen hallinta

Hankkeen aikataulu on esitetty kappaleissa 2.3. ja 2.4.

Kehitystyön aikataulun hallinta tapahtuu ketterän menetelmän sisällä, priorisoimalla tehtäviä siten että tärkeimmät palvelunäkymän ominaisuudet toteutetaan ensimmäisenä ja kaikki kehitystyö pilkotaan yksittäisiksi käyttäjätarinoiksi jotka toteutetaan kehitysjakson aikana tuotantokelpoiseksi.

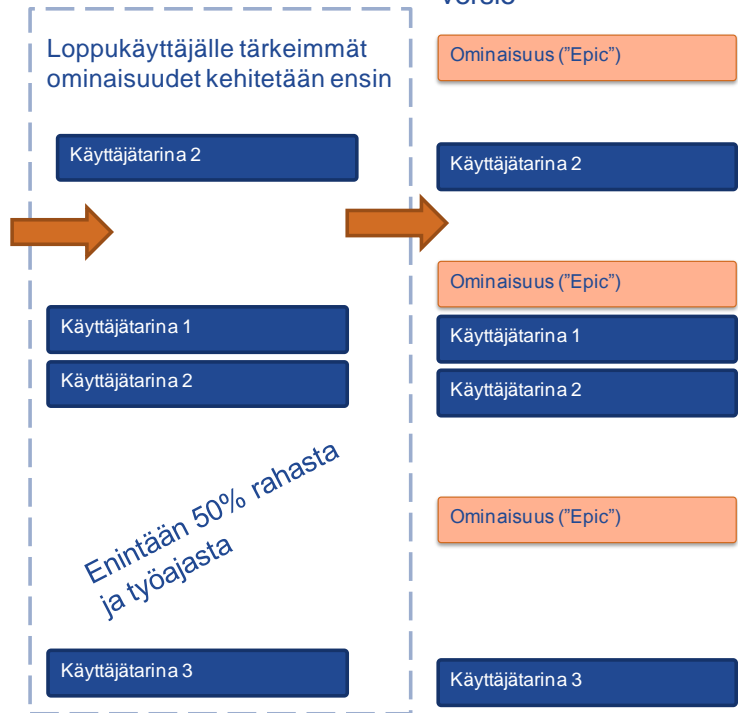
Tavoitteena on tuottaa pienin tuotantokelpoinen versio enintään 50 % hankkeeseen varatusta budjetista ja ajasta.

10.9.2014

Kaikki halutut ominaisuudet

Pienin tuotantokelpoinen versio

Hankkeen kannalta kriittiset liittyvät palvelut

Palvelunäkymän toteutus edellyttää mm. VRK:n sisäistä hankkeiden yhteensovittamista (palveluväylä, tunnistus, rooli- ja valtuutus). Aikataulun varmistamiseksi palveluarkkitehtuuriyksikkö koordinoi yhteisen aikataulun keskinäisille toteutuksille sekä perehdyttää niin KPA-yksikön kuin muu VRK:n henkilöstön (mm. tietopalvelut) palvelunäkymän konseptiin, toteutukseen, ketterään kehitykseen ja tarpeisiin.

Palvelutietovarannon osalta aikatauluriskiä pyritään minimoimaan tuomalla JulkiCT:een tietoon selkeästi riippuvuudet palvelunäkymään kehittämiseen sekä esittämällä lainsäädäntöön, kehitystyöhön ja resursointiin liittyviä tarpeita. Tarvittaessa tuodaan selkeästi ja ajoissa esille vaikutukset palvelunäkymän kehitystyön aikatauluun mikäli kriittisten liittyvien palvelujen osalta on havaittavissa aikataulusta myöhästymistä.

Sidosryhmät

Hankkeessa tarvitaan merkittävää yhteistyötä sidosryhmien kanssa (mm. Suomi.fi, perusrekisteriviranomaiset, VM, tietosuojavaltuutettu, järjestöt jne.). Jotta hankkeen toteutus sujuu kitkatta, tullaan hankkeessa järjestämään säännöllisiä tapaamisia ja yhteistyöskentelyä eri sidosryhmien kanssa. Tällä pyritään ennakolta sekä sitouttamaan sidosryhmät palvelunäkymän toteuttamiseen ja tuotevisioon että välillisesti minimoimaan sidosryhmien muuttuvista tarpeista syntyviä aikatauluriskejä.

3.2 Tarvittavat resurssit ja osaaminen

Seuraavassa on esitetty hankkeen toteutusvaiheen aikaiset resurssitarpeet karkealla tasolla vuosille 2014–2016 (VRK:n omat resurssit, ostettava työ ja sidosryhmiltä edellytettävä työ). Käytettävissä oleva työ määrä on laskettu kaavalla:

*20h/kuukausi*10 – 10 % hallinnollista työtä. Ostotyön osalta hallinnollista työtä ei ole vähennetty.*

10.9.2014

Huom. osaa resursseista ei ole vielä kiinnitetty hankkeeseen joten niiden osalta hankkeeseen liittyy riskitekijöitä.

VRK:n resurssit

Henkilö	Tehtävä	2014	2015	2016	2017	YHTEENSÄ
Jani Ruuskanen	Tuoteomistaja / hankepääällikkö	80	200	200	200	680
Joonas Kankaanrinne	Tuotetukiryhmän jäsen (arkkitehtuuri, substanssi)	50	45	45	45	185
Leena Morri / Annina Hautala (aluksi)	Neuvontalakimies	20	20	20	20	80
N.N (voidaan myös ostaa Valtorilta)	Tietoturva-asiantuntija		20	20	20	60
N.N	Testausasiantuntija		40	40	40	120
YHTEENSÄ		150	325	325	325	1125

Sidosryhmiltä tarvittavat resurssit (htp)

Seuraavia resursseja ei ole vielä olemassa ja / tai kiinnitetty hankkeeseen.

Tuotetukiryhmään tarvittavat resurssit

Henkilö	Tehtävä	2014	2015	2016	2017	YHTEENSÄ
Asiantuntija N.N. (VRK)	Tuotetukiryhmän jäsen: erityisesti sähköisten palvelujen, tietoarkkitehtuurin ja nykyisen Suomi.fi:n tuntemus	20	200	200	200	620
Marko Latvanen, verkkotoimittaja (Valtiokonttori/Suomi.fi)	Tuotetukiryhmän jäsen: erityisesti sisältösuunnitelmat ja -strategiat, toiminta- ja hallintamallit, viranomaisyhteistyö, kansalaisrajapinta: osallistaminen, kuulemis- ja partnership-menetelmät ja Suomi.fi:n tuntemus	20	200	200	200	620
Lasse Pynnönen, asiantuntija (Valtori)	Sähköisen asiainnin yksikön palvelut (Vetuma, Asiointitili,		20	20	20	60

10.9.2014

	Lomake.fi)					
Asiantuntija N.N (Valtori)	Palvelutietovaranto		20	20	20	60
Jarmo Kovero / Eeva Koivisto (TEM/AHTI, Yrityssuomi.fi)	Yrittäjän palvelukonseptin suunnittelu osana palvelunäkymää		20	20	20	60
YHTEENSÄ		40	460	460	460	1420

Palvelutietovarannon käyttöönottoon tarvittavat resurssit

Seuraavassa taulukossa on arvioitu hankkeen onnistumisen kannalta kriittisen, Valtorin kehittämän kansallisen palvelutietovarannon käyttöönottoon tarvittavat resurssit. Nämä resurssit eivät kuulu nyt asetettavaan hankkeeseen.

Henkilö	Tehtävä	2014	2015	2016	2017	YHTEENSÄ
Palvelutietokoordinaattori N.N. (VRK)	Palvelutietovarannon uusi resurssi, tarvitaan palvelutietojen tuottamisen ohjaukseen ja tukeen ja jalkauttamiseen erityisesti kuntiin (julkinen hallinto)		200	200	200	600
Tietoasiantuntija N.N. (VRK)	Palvelutietovarannon hallinta, koulutus, perehdytys jne.		200	200	200	600
YHTEENSÄ			400	400	400	1200

Lisäksi hankkeessa tarvitaan määrittelytyötä palvelunäkymiin mukaan tuotavien perusrekisteritietojen osalta **noin 5htp/liittyvä perusrekisteri** (työmääräarvio koskee vain palvelunäkymähanketta, ei palveluväylähankkeessa tehtävää työtä rekisterien kytkemiseksi palveluväylään).

Ostettavat resurssit (htp)

Henkilö	Tehtävä	2014	2015	2016	2017	YHTEENSÄ
Hankintakonsultti (Hansel)	Ketterät kilpailutukset (1 tai useampi)		10	10	10	30
Scrummaster	Palvelunäkymän toteutus	15	180	180	180	555
Kehittäjä 1	Palvelunäkymän toteutus	15	180	180	180	555

10.9.2014

Kehittäjä 2	Palvelunäkymän toteutus	15	180	180	180	555
Kehittäjä 3	Palvelunäkymän toteutus	15	180	180	180	555
Palvelumuotoilija / konseptisuunnittelija	Palvelunäkymän toteutus	15	40	40	40	135
UX-manager (käytettävyys, esteettömyys)	Palvelunäkymän toteutus	15	120	60	60	255
Graafinen suunnittelija	Palvelunäkymän toteutus	15	60	40	40	155
YHTEENSÄ		105	950	870	870	2795

Lisäksi varaudutaan sopimuksellisesti mahdollisuuteen hankkia myös toinen scrumtiimi, mikäli hankkeessa syntyy laajempia tarpeita (esim. uusia liittyviä hankkeita, mm. asiointitili) tai hankkeen toteutusta halutaan nopeuttaa lisäämällä tekijöiden määrää.

Ostettavat resurssit (optio, htp)

Henkilö	Tehtävä	2014	2015	2016	2017	YHTEENSÄ
Scrummaster	Palvelunäkymän toteutus		180	180	180	540
Kehittäjä 1	Palvelunäkymän toteutus		180	180	180	540
Kehittäjä 2	Palvelunäkymän toteutus		180	180	180	540
Kehittäjä 3	Palvelunäkymän toteutus		180	180	180	540
YHTEENSÄ			720	720	720	2160

4 Talous

4.1 Kustannusarvio ja työmäärät

Työmääräarviot on esitetty kappaleessa ”3.2 Tarvittavat resurssit ja osaaminen”. Alustava arvio hankkeen budjetista 2014–2017 on kuvattu liitteenä olevassa dokumentissa:

- Palvelunäkymät_budjetti.xlsx

10.9.2014

4.2 Rahoitus

Hankkeen kustannukset rahoitetaan valtiovarainministeriön asettamasta kansallisesta palveluarkkitehtuuriohjelmasta (KaPa) Väestörekisterikeskukselle osoitetusta määrärahasta.

Hankkeessa tehtävien hankintojen kustannukset ja työaika kohdennetaan Kiekussa Palvelunäkymät – hankkeelle.

4.3 Hankintamenettelyt

Palvelunäkymät hanke toteutetaan ketterän kehittämisen menetelmin hankkimalla tarvittavaa osaamista Väestörekisterikeskuksen tarpeisiin. Hankkeessa hankitaan osaamista sovelluskehitykseen, integraatioihin, ketterän kehittämisen projektin hallintaan, palvelumuotoiluun, käytettävyyden suunnitteluun ja visuaaliseen suunnitteluun. Ketterä kehitystiimi hankitaan hyödyntämällä Hanselin puitejärjestelyä.

Palvelumuotoilu, käytettävyys ja visuaalisen suunnittelun osaaminen kilpailutetaan avoimesti, mutta rajoitettua menettelyä käyttäen (kaksivaiheinen hankinta).

Hankkeen alkuvaiheessa ensimmäinen prototyyppi hankitaan pienhankintana (alle 30 000€) kilpailuttamalla vähintään 5 palvelumuotoiluun erikoistunutta yritystä.

Yhteiskehittämisen konsultointipalvelut hankitaan myös pienhankintana (alle 30 000€) kilpailuttamalla vähintään 3 konsultointiyritystä.

Lisäksi hankkeessa kilpailutetaan auditointipalveluja ja / tai hankitaan osaamista suoraan Valtorista (mahdolliset tuotantoympäristön käyttöpalvelut, tietoturvaosaaminen ja muu asiantuntijaosaaminen).

Hankintoihin liittyvät asiakirjat viedään Väestörekisterikeskuksen diaariin (diaarinumero 1654/2400/14).

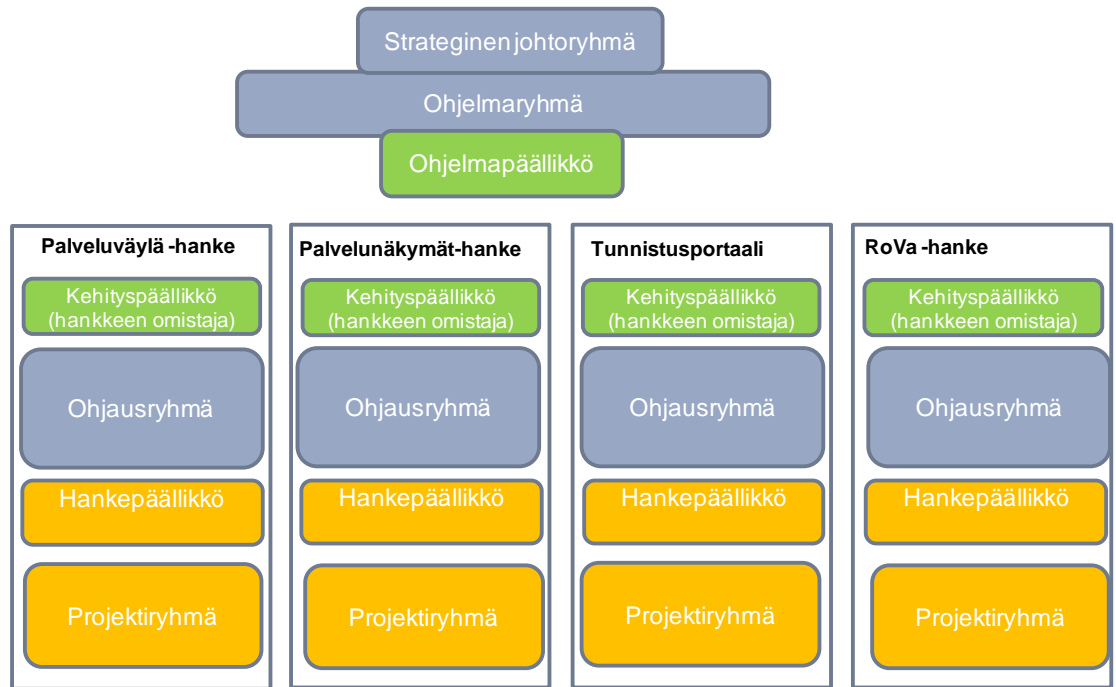
5 Organisaatio ja ohjaus

5.1 Organisaatorakenne

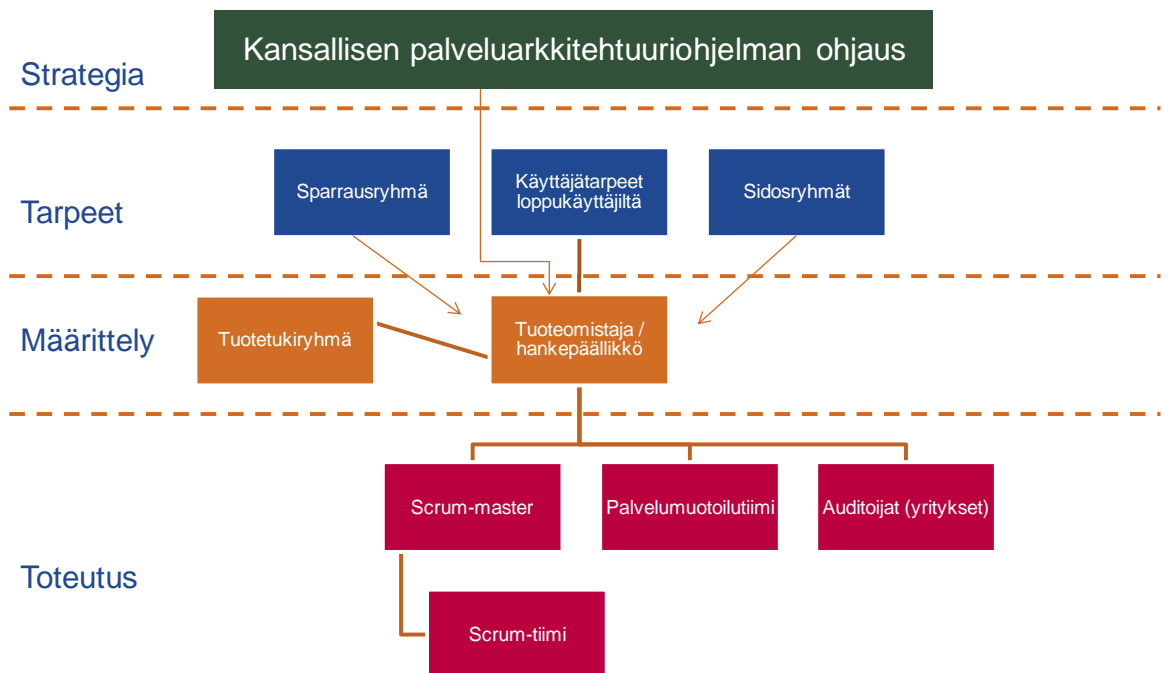
Kansallisen palveluarkkitehtuuriohjelma (KaPa) ohjausmalli:

10.9.2014

Kansallinen palveluarkkitehtuuri

Palvelunäkymät – hankkeen organisointi

5.1.1 Ohjausryhmä

Ohjausryhmä

10.9.2014

Nimi	Organisaatio	Tehtävä
Kehityspäällikkö Marjukka Ala-Harja	VM/JulKICT	Puheenjohtaja
N.N	VM / HO	Ohjausryhmän jäsen
N.N	VM / KAO	Ohjausryhmän jäsen
Hankepäällikkö Jani Ruuskanen	VRK/KPA	Pääsihteeri
Johtaja Janne Viskari	VRK/KPA	Ohjausryhmän jäsen
Verkkopalvelupäällikkö Pirkko Romakkaniemi	Valtiokonttori/Suomi.fi	Ohjausryhmän jäsen
Tanja Rantanen	Suomen Kuntaliitto	Ohjausryhmän jäsen
Neuvotteleva virkamies Jaana Lappi	TEM	Ohjausryhmän jäsen
Seppo Toivonen	Kansaneläkelaitos	Ohjausryhmän jäsen
N.N	Valtori	Ohjausryhmän jäsen
N.N	VERO	Ohjausryhmän jäsen
Assistentti Sanni Hasu	VM/JulKICT	Hallinnollinen sihteeri

5.1.2 Projektiryhmä

Palvelunäkymät hankkeessa projektiryhmänä toimii ketterän kehittämisen tuotetukiryhmä. Tuotetukiryhmä osallistuu palvelun kehittämiseen tuoteomistajan tukena.

Tuotetukiryhmä

Nimi	Organisaatio	Vastuu/Tehtävä	Kokonaistyömäärä (2014–2016)
Jani Ruuskanen	VRK/KPA	Hankepäällikkö	440htp
Joonas Kankaanrinne	VRK/KPA	Tuotetukiryhmän jäsen: kokonaisarkkitehtuuri	140htp
Verkkotoimittaja Marko Latvanen	Valtiokonttori / Suomi.fi	Tuotetukiryhmän jäsen: erityisesti sähköisten palvelujen, tietoarkkitehtuurin ja nykyisen Suomi.fi:n	380htp

10.9.2014

		tuntemus	
Yritys-Suomi-ryhmän vetäjä Jarmo Kovero	TEM	Erityisesti yrittäjän näkymän konseptin suunnittelu osana palvelunäkymää.	40htp
Asiantuntija N.N	Valtori	Palvelutietovaranto ja sen kehittämisen synkronointi palvelunäkymän kanssa.	40htp
Asiantuntija Lasse Pynnönen	Valtori	Asiointitilin ja sen kehittämisen synkronointi palvelunäkymän kanssa.	40htp
YHTEENSÄ			1080htp

5.1.3 Kokouskäytännöt ja seuranta

Ohjausryhmä

Ohjausryhmä kuljettaa toteutusta kohti strategisten tavoitteiden toteutumista ja katselmoi toimituksen käytännön toteutusta säännöllisesti. Ohjausryhmä:

- Määrittelee ja omistaa toteutettavan palvelun tuotevision ja liiketoimintatavoitteet.
- Toimii strategisen tason viestijänä toteutukselle sitouttaen sidosryhmiä ja tuoden näiltä viestejä tuotevisiotyöhön.
- Hyväksyy palvelunäkymien hankesuunnitelmat ja niiden aikataulut ja niiden merkittävimmät muutokset
- Osoittaa viraston omat resurssit (tuoteomistaja ja tuotetukiryhmä) toteutusprojektille.
- Käsittelee ehdotukset palvelunäkymien jatkokehittämisestä sekä jatkuvan ylläpidon ohjaus- ja hallintamalleista.
- Valtuuttaa tuoteomistajan toimimaan päätöksentekijänä kaikessa käytännön kehitystyössä.
- Auttaa tuoteomistajaa strategisen tason prioriteettikysymysten ja haasteiden ratkaisemisessa.
- Vastaa dramaattisimmista sopimushallinnan keinoista kuten sopimuksen katkaisemisesta ja toimittajan vaihtamisesta ja saa tiedoksi päivittäistason sopimusasiat kuten kannustinten käytön tai henkilövaihdokset.

10.9.2014

- Arvioi jatkuvasti toteutuksen jatkamisen edellytyksiä osallistumalla säännöllisesti tulosten katselmointeihin: toteutuvatko lopputulokselle asetetut tavoitteet tarpeeksi hyvin?

Ohjausryhmä kokoontuu kuukausittain. Ohjausryhmän kutsuu koolle ohjausryhmän sihteeri joka myös pitää kokouksista pöytäkirjaa. Pöytäkirjat tehdään suoraan sähköisen dokumenttienhallintaan (Confluenceen).

Ohjausryhmän kokouksessa käsitellään vähintään seuraavia asioita:

- Edellisen kokouksen muistio.
- Tilannekatsaus ja kehitystyön edistyminen.
- Esiin tulleet ongelmat ja riskit ja niiden hallinta.
- Tietosuoja- ja tietoturvallisuusasiat.
- Toimenpidelista ja vastuut.
- Muut asiat.
- Seuraava kokous.

Projektiryhmä (ketterässä kehittämisessä tuotetukiryhmä)

Tuotetukiryhmä koostuu tilaajan ja mahdollisesti myös sidosryhmien substanssitasen osaajista. Tuotetukiryhmässä voi olla pysyviä jäseniä ja asiantuntijoita jotka osallistuvat työskentelyyn vain jossakin kehitystyön vaiheessa (esim. järjestelmäarkkitehti, tietoturvasiantuntija, käytettävyysasiantuntija). Tuotetukiryhmä työskentelee yhdessä tuoteomistajan kanssa palvelun konkreettisessa kehittämisessä. Tuotetukiryhmä:

- Osallistuu käyttäjätarinoiden määrittelyyn ja toteutuksen tulosten testaamiseen.
- Tarjoaa tietoa kehitystyön käyttöön ja voi myös olla luonteva lähde ulkopuolisille vertaisarvioinneille eri näkökulmista.
- Osallistuu sprinttikatselmointeihin ja antaa niissä palautetta lopputuloksista.
- Toimii aktiivisena viestijänä palvelunäkymät – hankkeesta erityisesti oman organisaationsa sisällä.

Tuotetukiryhmä kokoontuu työskentelemään yhdessä joustavasta ja tarpeen mukaan.

Kokoukset sprintin aikana

Yksittäinen sprintti sisältää tietyn määrän vakiotapahtumia. Seuraavassa on esitetty sprintin ajalle sijoittuvat tapahtumat esimerkinomaisessa kalenterimuodossa.

VIIKKO 1	MA	TI	KE	TO	PE
	Edellisen Sprintin katselmointi (1h)	Päivän scrum (15 min) Edellisen sprintin	Päivän scrum (15 min)	Päivän scrum (15 min)	Päivän scrum (15 min)

10.9.2014

	Edellisen Sprintin retrospektiivi (1h) Uuden sprintin suunnittelu (2h)	tulosten tuotantoon asennus / public betalle asennus			
VIIKKO 2	MA	TI	KE	TO	PE
	Päivän scrum (15 min)	Päivän scrum (15 min)	Päivän scrum (15 min)	Päivän scrum (15 min) Uuden sprintin kehitysjonon katselmointi (2h)	Päivän scrum Sprintin päättyminen

Tilaaaja-toimittaja-palaverit

Tilaaaja-toimittajapalavereja järjestetään Väestörekisterikeskuksen ja toimittajan välillä, jotta molemmat osapuolet voivat oppia menneestä ja parantaa toimintaa. Palaveri järjestetään vähintään joka toisen sprintin yhteydessä (= kerran kuukaudessa, jos sprintit seuraavat toisiaan tauotta). Palaveriin osallistuu tuoteomistaja, scrummaster ja toimittajan palvelupäällikkö sekä väestörekisterikeskuksen erikseen nimeämät mahdolliset muut resurssit (esim. ohjaajan edustaja).

Palaverissa käsitellään vähintään seuraavat asiat:

- Projektinhallinta
 - Suunnitellut vs. toteutuneet ominaisuudet.
 - Suunniteltu vs. toteutunut aikataulu ja budjetti tuoteversion ja kokonaisuuden kannalta.
 - Resursointitarpeet lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.
 - Avoimet asiat ja niiden selvitysaikataulut.
- Tietosuoja ja tietoturvallisuus
 - Kehittämisen ja palvelutuotannon tietosuoja- ja tietoturvallisuusasiat.
- Riskienhallinta
 - Tunnistetut vs. tunnistamatta jääneet toteutuneet riskit (analyysi, jos tunnistamaton riski toteutuu).
 - Riskien toimenpiteiden riittävyys ja suoritukset (kirjataan toimenpiteet riskin eliminoimiseksi ja riskin toteutuessa).
- Katselmoinnit ja tarkastukset
 - Virheiden lukumäärä.
 - Korjausversioiden virheiden lukumäärä.

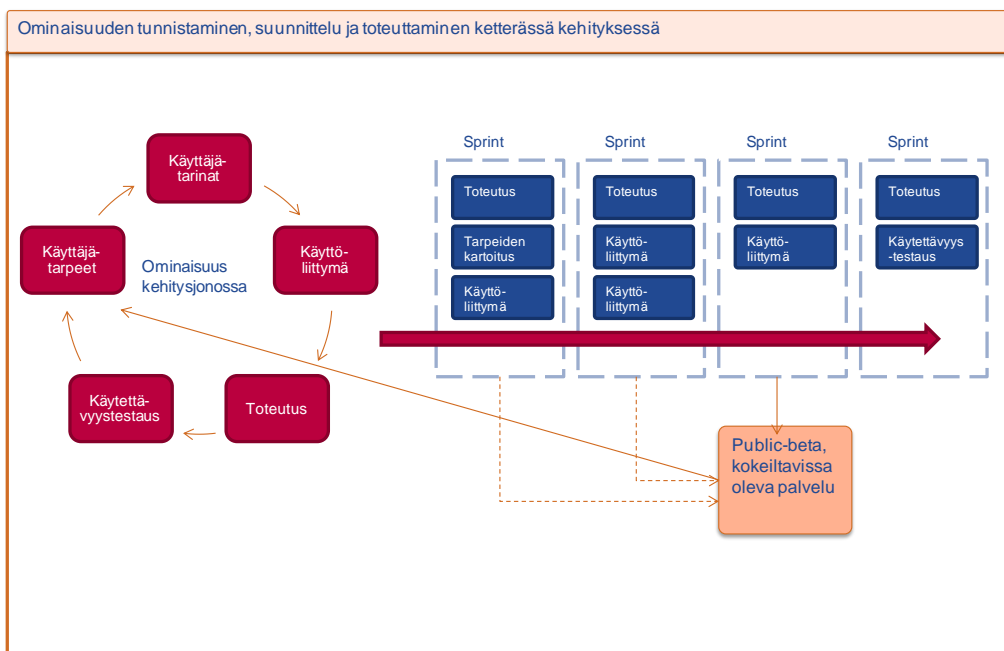
10.9.2014

- Sidosryhmätyö ja viestintä
 - Kytkökset Väestörekisterikeskuksen muihin hankkeisiin ja niiden tilanne.
 - Kytkökset muihin valtionhallinnon ja/tai julkisen hallinnon hankkeisiin ja niiden tilanne.
 - Viestinnälliset asiat ja viestintätarpeet.

Projektin alussa sovitaan tarkemmin tilaaja-toimittaja-palavereissa käsiteltävistä asioista ja tehdään valmis agenda ja sovitaan aikataulut palavereille. Kokousten pöytäkirjat hallitaan suoraan dokumenttienhallinnassa (Confluenceen). Kokousten sihteerinä toimii toimittajan palvelupäällikkö.

5.1.4 Muutoshallinta

Ketterän kehittämisen malli sisältää itsessään ajatuksen jatkuvasta muutoshallinnasta, jossa palvelua kehitetään pienin askelin kohti valmista palvelua. Hankkeessa ei siis tehdä erikseen muutoshallintaa vaan se sisältyy kehitystapaan. Kehitystarpeet pyritään saamaan käyttäjäkeskeisen suunnittelun periaatteiden mukaisesti suoraan palvelun loppukäyttäjiltä. Tämä tapahtuu ns. public-beta mallilla jossa jokaisen sprintin tulokset viedään aina julkiseen tuotannonkaltaiseen palveluun kokeiltavaksi. Palveluun suunnitellaan tapa kerätä palautetta loppukäyttäjiltä sekä suoraan (käyttäjän antama palaute) että epäsuorasta (tilastointi, analytiikka). Tämä palaute synnyttää muutostarpeet jotka priorisoidaan tuoteomistajan toimesta palvelun kehitysjonoon uusiksi ominaisuuksiksi tai muutoksiksi olemassa oleviin ominaisuuksiin.

Muutoshallinta tuotevision ja sitä kautta koko palvelun tavoitteiden osalta tapahtuu ohjausryhmän toimesta. Ohjausryhmä määrittää hankkeelle tulostavoitteet, palvelun vision ja tärkeimmät ominaisuudet. Ohjausryhmä muuttaa ja/tai tarkentaa halutessaan tuotevisiota kehittämisen aikana. Ohjausryhmä hyväksyy muutokset toimittajasopimukseen (esim. henkilöiden vaihtamisen, sanktiot, tai tarpeen mukaan sopimuksen katkaiseminen).

10.9.2014

6 Tietoturva

Hankintoihin sisällytetään Valtion tietoturvaohjeen (VAHTI 3/2011) hankinnoille asettamiin tietoturvasovaituksiin pohjautuen toteutetut tietoturvasovaitukset (sekä toteutettava palvelunäkymä että toimittajat joilta palveluja ostetaan).

Kehitettävän palvelun tietoturva auditoidaan säännöllisesti kolmannen osapuolen toimesta.

Palvelun ja toimittajan tietoturva- ja tietosuoja-asiat käsitellään säännöllisesti tilaaja-toimittaja-palavereissa ja ohjausryhmän kokouksissa.

7 Menetelmät ja työkalut

7.1 Dokumenttien hallinta

Dokumentoinnin ja raportoinnin pääasiallinen itsepalvelun lähde on ketterissä menetelmissä käytössä oleva väestökisterikeskuksen hankkima työohjausjärjestelmä (Atlassian Jira tai vastaava) ja siellä seurattava sprinttien ja koko projektin edistyminen. Kaikki seurantaraportit ja muu dokumentointi tallennetaan tilaajan dokumenttienhallintajärjestelmään (esim. Confluence).

Erityisesti suojattava aineisto tallennetaan Väestökisterikeskuksen verkkolevylle, jonne rajataan pääsy vain siihen oikeutetuille henkilöille.

7.2 Käytettävät työmenetelmät

Palvelunäkymät hanke toteutetaan ketteränä kehityshankkeena. Ketterän kehittämisen menetelmät on kuvattu seuraavissa dokumenteissa:

- **Hankinnat:** VRK:n ketterän kehittämisen hankintaohje (Ketterän_kehittämisen_hankintaohje.docx)
- **Toimintamalli toimittajan kanssa:** VRK:n ketterän kehittämisen yhteistyömalli (Ketterän_kehittämisen_yhteistyömalli.docx)

8 Riskienhallinta

Hankkeen riskit ja niihin varautuminen on käsitelty liitteenä olevassa palvelunäkymät hankkeen riskienhallintasuunnitelmassa:

- Palvelunäkymät_riskienhallintasuunnitelma.xlsx

Hankkeen kolme tunnistettua tärkeintä riskiä:

1. Poliittisen ohjauksen painostus pakottaa julkaisemaan tuotantokäyttöön keskeneräisen palvelun. Tämän riskin toteutuminen on jo varmaa.
 - a. Riskin hallintatoimenpiteenä on vaiheistaa hanke siten että poliittisia tarpeita varten voidaan julkaista tuloksia (prototyypit, toiminnalliset prototyypit jne.) jotka eivät kuitenkaan vaaranna koko hankkeen käyttöönotto.

10.9.2014

2. Kansallisen palvelutietovarannon (Valtorin vastuulla) kehittäminen ja käyttöönotto viivästyvät, eikä palvelunäkymän käytössä ole siten julkisten palvelujen tietoja kattavasti.
 - a. Riskiä voidaan hallita lisäämällä resursseja ohjaajan toimesta Valtorille ja VRK:hon palvelutietovarannon käyttöönoton nopeuttamiseksi.
3. VRK:n omat resurssit ovat toistaiseksi hyvin vähäiset ja mukana on siten erityisesti henkilöriskejä.
 - a. Riskiä voidaan hallita lisäämällä resursseja ohjaajan toimesta VRK:hon.

9 Laadunhallinta

Palvelunäkymät – hankkeen laadunhallinta tapahtuu pääasiallisesti iteratiivisen kehitystyön kautta. Se jakautuu kehitettävän palvelun ja kehitystyön laadunhallintaan.

- Käyttäjätarpeet ja kehitettävät ominaisuudet vastaavat toisiaan kun kehitystyössä sovelletaan käyttäjäkeskeisen kehittämisen periaatteita (katso kohta 5.1.4 Muutoshallinta).
- Kehitystiimi arvioi omia onnistumisiaan ja epäonnistumisiaan jokaisen kahden viikon sprintin jälkeen ns. retrospektiivissä ja esittää parannuksia toimintamalliin.
- Päivittäinen scrum-palaveri ("Daily scrum", kesto 15 minuuttia) on tarkoitettu vain ja ainoastaan esteiden poistamiseen päivän töiltä.
- Tiimin kehitystyön nopeutta ("Velocity") seurataan sprinteittäin jotta nähdään miten tiimi parantaa suoristustaan kehitystyön aikana. Mikäli parannusta ei tapahdu, voidaan työhön puuttua tai jopa tarvittaessa vaihtaa toimittaja.

Auditoinnit

Palvelunäkymät hankkeen tulokset tullaan auditoimaan käytettävyyden, esteettömyyden ja tietoturvan näkökulmasta.

Vaihe	Auditointi	Tekijä
Palvelukonsepti ja käyttöliittymäkonsepti (palvelunäkymät)	Käytettävyys	Käytettävyysasiantuntija (hankittu osaksi kehitystiimiä)
Pienin mahdollinen tuotantokelpoinen versio	Käytettävyys	Kolmas osapuoli (alan yritys, kuitenkin eri yritys kuin se mistä asiantuntijaresurssit on hankittu hankkeen käyttöön)
Pienin mahdollinen tuotantokelpoinen versio	Esteettömyys	Kolmas osapuoli (mahdollisesti Näkövammaisten keskusliiton Annanpura-yritys)
Pienin mahdollinen	Tietoturva	Valtori / hankittu tietoturvayritys

10.9.2014

tuotantokelpoinen versio		
Palvelukonsepti ja käyttöliittymäkonsepti (yrittäjä)	Käytettävyys	Käytettävyysasiantuntija (hankittu osaksi kehitystiimiä)
Palvelukonsepti ja käyttöliittymäkonsepti (virkamies)	Käytettävyys	Käytettävyysasiantuntija (hankittu osaksi kehitystiimiä)
Versio 1, 2, 3 4 jne.	Käytettävyys	Kolmas osapuoli (alan yritys, kuitenkin eri yritys kuin se mistä asiantuntijaresurssit on hankittu hankkeen käyttöön)
Versio 1, 2, 3 4 jne.	Esteettömyys	Kolmas osapuoli (mahdollisesti Näkövammaisten keskusliiton Annanpura-yritys)
Tuotantoversio (Suomi.fi-migraatio)	Tietoturva	Valtori / hankittu tietoturvayritys
Tuotantoversio (Suomi.fi-migraatio)	Käytettävyys	Kolmas osapuoli (alan yritys, kuitenkin eri yritys kuin se mistä asiantuntijaresurssit on hankittu hankkeen käyttöön)
Tuotantoversio (Suomi.fi-migraatio)	Esteettömyys	Kolmas osapuoli (mahdollisesti Näkövammaisten keskusliiton Annanpura-yritys). Tavoitteena on hakea ”Esteettömyys huomioitu” merkintä näkövammaisten keskusliitolta palvelunäkymien tuotantoversiolle. Auditoinnissa tunnistetaan palvelun tärkeimmät käyttötapa-ukset ja auditoidaan niiden esteettömyys, sekä dokumentoidaan julkisesti palveluun näkyville myös ne osiot ja toiminnot jotka eivät mahdollisesti täytä esteettömyysvaatimuksia.

10 Viestintä

Palvelunäkymät – hankkeen viestintä on kuvattu erillisessä viestintäsuunnitelmassa:

- Palvelunäkymät_viestintäsuunnitelma.docx

10.9.2014

11 Hankkeen hyväksymismenettelyt ja päättäminen

Ketterän menetelmän mukaisesti valmistuvia palvelunäkymän ominaisuuksia hyväksytään valmiiksi sprinteittäin, eikä varsinaista lopputuloksen erillistä hyväksyntää siten ole olemassa.

Julkisen beta-version ja tuotantoversion osalta toteutetaan auditoinnit (käytettävyys, esteettömyys ja tietoturva) ennen palvelun viemistä tuotantoon. Ohjausryhmä hyväksyy palvelun julkaisemisen ja määrittää julkaisun ajankohdan.

Palvelun kehityksen aikana toimittaja tuottaa kaiken koodin ja muun aineiston suoraan Väestörekisterikeskuksen omistamiin palveluihin (esim. GitHub ja Confluence).

Hankkeen lopussa tuotetaan hankkeesta loppuraportti, jonka hyväksyy ohjausryhmä.